

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Majandusteaduskond
Majandusanalüüsi ja rahanduse instituut

Angelina Nahabenko

**EESTI ÜLIÕPILASTE SISSETULEKUALLIKATE MÕJU
ÕPPEEDUKUSELE**

Bakalaureusetöö

Õppekava ärindus, peeriala ärirahandus

Juhendaja: Kristjan Liivamägi, PhD

Tallinn 2022

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 7053 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Angelina Nahabenko

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 193803TABB

Üliõpilase e-posti aadress: angelina.nahabenko@gmail.com

Juhendaja: Kristjan Liivamägi, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. HARIDUSSÜSTEEM	Error! Bookmark not defined.
1.1. Kõrgharidussüsteem	Error! Bookmark not defined.
1.2. Eesti kõrgharidussüsteem	6
1.2.1. Eesti kõrgharidussüsteemi ülevaade	Error! Bookmark not defined.
1.2.2. Eesti kõrgharidussüsteem võrreldes teiste riikidega....	Error! Bookmark not defined.
2. TUDENGITE SISSETULEKUD	8
2.1. Sissetuleku ja õpingute seos (puhas teooria, näidata seost).....	9
2.2. Töötamise ja õpingute seos.....	Error! Bookmark not defined.
2.3. Tudengite käitumise mõjurid.....	9
2.4. Tudengite materiaalne toetus.....	12
3. EMPIIRILISE UURINGU LÄBIVIIMINE	18
3.1. Valim ja meetodika.....	18
3.2. Küsimustiku kirjeldus	19
3.3. Uuringu tulemused.....	20
3.3.1. Kirjeldav statistika.....	20
3.3.2. Regressioonanalüüs	30
3.3.3. Korrelatsioonanalüüs.....	27
3.4. Järeldused.....	30
KOKKUVÕTE	35
SUMMARY	37
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	38
LISAD	41
Lisa 1. Küsitlus	41
Lisa 2. Õpitavate erialade loetelu	55
Lisa 3. Üliõpilaste hetke ametikohtade loetelu.....	61
Lisa 4. Lihtlitsents	65

LÜHIKOKKUVÕTE

Kaasaegses maailmas kõrghariduse omandamine on üpris populaarne tegevus. Paljud noored keskhariduse omandamise saamisel lähevad isamaa kõrgkoolidesse õppima. Selleks ajaks on enamasti kõik lõpetajad täiskasvanud. Ülikoolis õppimise ajal vajavad tudengid rahaliste vahendite olemasolu erinevate nõutete täitmiseks.

Antud töös uuritakse Eesti üliõpilaste sissetulekuallikaid, nende seost erinevate muutujatega ning mõju tudengite akadeemilisele edukusele vastavalt. Eraldi pööratakse suurt tähelepanu üliõpilaste töötamisele õpingute ajal. Vaadetakse töötamise mõju õpingutele ning nendevahelisi seoseid.

Uurimisprobleemi lahendamiseks viiakse läbi küsitlus Eesti tudengite seas. Saadud andmeid analüüsitakse, kasutades kirjeldavat statistikat, korrelatsioon- ning regressioonanalüüsi. Tulemuste saamisel tehakse järeldusi.

Võtmesõnad: Tudengid, üliõpilased, õppimine, töö, sissetulek, sissetulekuallikas, planeerimine

SISSEJUHATUS

Tänapäevased tudengid on täiskasvanud inimesed, kes elavad täisväärtuslikku elu. Õppimine võtab üpris palju aega, ning samal ajal tööl käia täiskoormusel on väga raske. Heade tulemuste saamiseks peab väga palju panustama. Siit tuleb küsimus, kust tudengid saavad sissetulekut. Allikad võivad olla erinevad ning neid võib olla ka mitu. Kui tudengi põhississetulekuallikaks on töö, siis kuidas tema planeerib oma aja ning seostab õpinguid tööga. Antud teema puudutab kõike tudengite elu ning kindlalt seotud nende eelarve planeerimise oskuste ning sissetulekuallikate leidmisega.

Antud uurimistöös soovitakse leida vastust järgmisele küsimusele: kuidas erinevad sissetulekuallikad mõjutavad tudengite õppeedukust?

Käesoleva uurimistöo eemärgiks on uurida, millist mõju avaldab tudengi sissetulekuallikas tema õpingutele ning leida nende seost. Selleks teoreetilises osas vaadeldakse üle artikle ning läbiviidud uuringuid, kust võetakse põhiliselt informatsiooni, mis puudutab tudengite sissetulekuid ning õppimise edenemist.

Praktilises osas viiakse läbi küsitlus Eesti üliõpilaste seas, mille käigus soovitakse leida vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

1. Milliseid võimalusi kasutab tudeng tulu saamiseks? Kuidas nad mõjutavad õppeedukust?
2. Kuidas töötamine mõjutab õpitulemusi?
3. Kas sõltuvalt üliõpilase tööliigist on tema õpingute tulemused erinevad?

Probleem on empiiriline ning seda uuritakse Eesti üliõpilaste käest. Viiakse läbi küsitlus, kus uuritakse tudengite käest nende sissetuleku allikaid õppimise ajal. Küsitakse nende suhtumist õpingutele ning tööle, ja kuidas nad planeerivad oma aja ning tööd õppimise ajal. Soovitakse leida üliõpilaste prioritseerimist ning õpingute ja töötamise vahelise seost.

1. KÕRGHARIDUSSÜSTEEM

Haridussüsteem selle kõige laiemas tähenduses hõlmab tänapäeval kohustuslikku haridust, formaalset haridust ja elukestvat õpet, kuigi selles tähenduses haridussüsteemi mõistet kasutatakse harva. Sellest vaatenurgast hõlmab haridussüsteem kutseõpet, era- ja erikoole, igat liiki huviharidust, meedias pakutavaid informatiivseid ja moraalseid mudeleid, ühiseid tervisevõistluste partnerlussuhteid, lastekoole ja väärikäid ülikoole. (Haridussüsteemi ülesehitus 2020)

Kõrghariduse mõistet Eesti haridusportaalides käsitletakse kui “keskhariduse baasil omandatav kõrgema astme haridus, mida tõendab saadav lõpudokument või akadeemiline kraad” (Riigiteataja, Ülikooliseadus 2019). Selle läbimisel tudengid omandavad vajalikud oskused ja teadmised ühiskonnaelus aktiivseks tegutsemiseks, töötamiseks ning teadus- ja arendustegevuseks (Haridussüsteemi ülesehitus 2020).

1.2. Eesti kõrgharidussüsteemi ülevaade

Eesti kõrghariduse andmise ja korralduse reguleerijateks on Eesti haridusseadus, kõrgharidusseadus ning erakooliseadus. Olulised on ka valdkonda reguleerivad õigusaktid: õppetoetuste ja õppelaenu seadus, kutseõppeasutuse seadus, täiskasvanute koolituse seadus ning teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus (doktoriõppes). (Haridusstatistika käsiraamat 2021)

Eesti kõrgharidussüsteem on kaheharuline - akadeemiline ja rakenduslik. Akadeemiline suund on omakorda kolmeastmeline alates 2002/2003. õppeaastast, järgides Euroopa kõrgharidusrumi bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe mudelit. Omandivormi Eesti õppeasutusi saab jagada omandivormi kolmeks: riiklikud, avalik-õiguslikud ning eraõiguslikud. (Haridusstatistika käsiraamat 2021; Kõrgharidus 2021)

Üldised vastuvõtutingimused Eesti kõrgharidusõppesse on keskharidus. Kuigi peale neid sisseastumisel tudengitelt võidakse küsida riigieksamite tulemusi, tudengeid võivad oodata

sisseastumiseksamid või vestlus. Need on täiendavad vastuvõtutingimused ning neid kehtestada on õppeasutuste privileeg. (Kõrgharidus 2021)

Õppekava õppe mahtu määratakse Euroopa ainepunktisüsteemi põhjal. Üks ainepunkt võrdub 26 tundi, mida üliõpilane kulutab õppimisele. Terve õppeaasta mahuks on 60 ainepunkti, mis on võrdne 1560 tundidega. (Rigiteataja)

Eesti kõrgharidussektor hõlmab kolm tüüpi asutust: ülikoolid, rakenduskõrgkoolid ning kutsehariduskoolid (Beerkens *et al.* 2011). 2021. aasta seisuga Eestis on 18 kõrgharidust võimaldavat kõrgasutust (Stat 2022). Nendest on 9 avalik-õiguslikku ülikooli, mille hulgas on spetsialiseerunud kunstidele, muusikale ning bioteadustele. Avalik-õiguslikes ülikoolides Eestis õpib umbes kaks kolmandikku kõigist üliõpilastest. Eraülikoolid on aga väiksemad, õppivate üliõpilaste arv on alla 3000 ning programmid on piiratud valdkondades. (Beerkens *et al.* 2011) Kõrgharidust omandavate õppurite arv Eestis käesoleval 2021-2022. õppeaastal on 44 611 (Haridussilm), mis on 1.4% võrra madalam, kui eelmisel eestl (Stat 2022).

Tabel 1. 2020/21 ja 2021/22. õppeaastate tudengite arv õppeasutuse lõikes

Õppeaasta	2021/22	2020/21
Õppeasutus	Õppurite arv	Õppurite arv ap
EELK Usuteaduse Instituut	136	127
Eesti EKB Liit Kõrgem Usuteaduslik Seminar	61	64
Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor	1 499	1 636
Eesti Kunstiakadeemia	1 209	1 215
Eesti Lennuakadeemia	247	250
Eesti Maaülikool	2 974	2 962
Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar	56	54
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	542	541
Estonian Business School	1 003	1 107
Kaitseväe Akadeemia	263	234
Kõrgem Kunstikool Pallas	335	330
Sisekaitseakadeemia	647	580
Tallinna Tehnikakõrgkool	2 794	2 932
Tallinna Tehnikaülikool	9 068	9 863
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	1 621	1 600
Tallinna Ülikool	7 150	7 122
Tartu Tervishoiu Kõrgkool	1 273	1 193
Tartu Ülikool	13 733	13 449

Total	44 611	45 259
-------	--------	--------

Allikas: Haridussilm, autori koostatud

Eesti kõrgharidussüsteem on kõrgelt hinnatud. Rahvusvahelisel taustal Eestis on kõrgharidusega elanikkonna osakaal keskmisest kõrgem. Üldiselt Eesti kõrgharidussüsteemi nii üliõpilaste kui ka vilistlaste poolt, kelle seas on ka välistudengid ning vilistlased saadakse head tagasisidet ja rahulolu ning tööturu suhtes vilistlasuuringu andmete baasil nad on täiesti konkurentsivõimelised. Eesti kõrgharidussüsteemi tööturu vaates on väärtustatud, kuna analüüsi “Edukus tööturul” järgi kõrgharidusega inimeste palgad on viiendikku võrra keskmisest kõrgemad. (Analüüs 2020)

2. TUDENGITE SISSETULEKUD

2.1. Sissetuleku ja õpingute seos

Uuringutele tuginedes saab väita, et enamik üliõpilasi (56%) kulutab raha targalt, ostes esialgu vajalikke asju. Samuti enne läbiviidud uuringu näitel selgus, et tudengite põhisissetuleku allikateks on vanemate (ka sugulaste) materiaalne toetus - 67,9%, stipendium - 39,3% ja töötasu - 29,8%. Tööst saadav sissetulek on põhiliselt tüüpiline abiturientidele (45,8%), kui esimese ja teise kursuse üliõpilased moodustavad oma sissetuleku peamiselt stipendiumitest ning vanemate ja sugulaste materiaalsest abist. (Krilova 2018)

2.2. Üliõpilaste töötamise ülevaade

2.2.1. Üliõpilaste töötamise põhjused

Üliõpilaste õppimise ja töö ühendamine on muutumas üha aktuaalsemaks teemaks töö ökonomika ja haridussotsioloogia valdkonna kaasaegses interdistsiplinaarses uurimistöös (Roshchin, Rudakov 2014). Üliõpilaste töötamine on tänapäeval tavaline nähtus paljudes riikides. Varasemate aastakümnetega võrreldes töötavate üliõpilaste hulk on suurenenud, kuigi peale selle suurenenud ka töötamise tundide arv. (Beerkens et al. 2011; Roshchin, Rudakov 2014) Enamikes lääneriikides esineb kasv üliõpilaste tööhõives (Beerkens et al. 2011).

Kaasaegne tööturg annab üliõpilastele suurepäraseid võimalusi õppimise ja töötamise ühildamiseks: muutunud on töökohtade struktuur, välja on kujunenud ebatraditsioonilised tööhõive liigid (osalise tööajaga töö, paindliku tööajaga töö, kaugtöö), töö liigid. on ilmunud, millega saab tegeleda tingimustel allhange ja vabakutseline (veebikujundus, programmeerimine, IT erialad). Lisaks loovad ülikoolid paindlikumaid haridusprogramme, mis ei välista õppimise ja töö ühendamist (Beerkens et al. 2011; Roštšin, Rudakov 2014).

Selgitamaks põhjusi, miks üliõpilased ühendavad õppimise ja töö, kasutatakse tavaliselt järgmisi teoreetilisi põhimõisteid: inimkapitali teooria, haridussignaali teooria, üleminek koolist tööle ja kõrghariduse eliidist massiliseks muutmise kontseptsioon (*Ibid.*).

Töötamise trendi üliõpilaste seas on mitu põhjuseid (Beerkens et al. 2011). Peamiseks motiiviks, mis ajendab üliõpilasi tööle asumisele on kindlasti materiaalne aspekt (Krilova 2018). Ning selleks võivad olla ka omakorda mitu põhjust: kas suur hariduskulu tingib vajaduse teenida raha oma hariduse eest tasumiseks või näiteks vanemate võimetuse aidata väikese sissetuleku põhjusel. Vähem toimekatest peredest pärit üliõpilased sisenevad ülikoolis õppides suurema tõenäosusega tööturule (Kalenkoski ja Pabilonia, 2010; Barke et al. 2000). Kalenkoski ja Pabilonia (2010) leiavad otsese seose pere väiksema rahalise panuse ja rohkemate töötundide vahel. See viitab sellele, et üliõpilaste töötamine on eelkõige viis kompenseerida pere puudujääke (Beerkens et al. 2011). Tõepoolest, nagu Hamilton 2016. aastal on väidanud, vanemate kaasamine pole mitte ainult soovitatav, vaid on vajalik õpilaste kõrghariduses edu saavutamiseks (Roksa, Kinsley 2018).

Samuti põhjuseks võivad olla tudengite soov omandada vajalikke oskusi ning töökogemust (Krilova 2018). See võib kaasa aidata sotsiaalse võrgustiku loomisele, mis aitab tulevikus tööd leida. Mitmed uuringud on leidnud, et kolledžis töötamine USA-s avaldab positiivset mõju tööturu tulemustele, nagu palk, ametialane staatus ja tööhõive tõenäosus. (Light 2001) Tähtajaline töö võib olla kasulik ka isiklikuks arenguks, kuna see edendab arusaamist ärimaailmast ning suurendab enesekindlust ja sotsiaalseid oskusi (Curtis ja Shani 2002)

Üldiselt üliõpilased eelistavad tööd, mida saaks õpingutega ühendada. Mõned tudengid kohe leiavad endale õpitava erialaga tööd, kuigi see on haruldane nähtus (Krilova 2018).

Tööl käivad ka jõukatest peredest üliõpilased. Selle käitumise selgitamiseks võib olla tudengite soov lisasissetuleku teenimises, töökogemuse saamises nii üldises, kui ka erialases. Suurema sissetulekuga peredest üliõpilastele võib tööl käimine nagu vaba aja veetmine, kuigi see põhjus on üpris vähe levinud. Tudengid jõukatest peredest enamasti märgavad mitu töötamise põhjust, mis viitab sellele, et neil puudub üks kindel ja konkreetne või vajadus. (Beerkens et al. 2011)

Üheks üldiseks võtmepõhjuseks aga õppimise ja töö ühendamise mastaabi suurenemisel saab olla paljudes riikides üleminek eliitkõrghariduselt massikõrgharidusele (Trow, 2000) ning laiema elanikkonna kaasamine kõrghariduse omandamise protsessi. Lähtudes asjaolust, et üliõpilased hakkavad õpinguid ja töötamist ühildama juba 3. õppeaastal ning tööle asumine toob kaasa vaid vähese õppeedukuse languse, võib järeldada, et hariduskoormuse tase on madal. Selle põhjal saab hinnata saadud hariduse madalat kvaliteeti, mis suures osas seletab põhjusi, miks kõrgharidus ja üliõpilaste massiline tööerakendamine on kaotanud oma signaalirolli. (Roštšin, Rudakov 2014)

Peale kõike tänapäevaste noorte elustiil on palju muutunud ning kõrgete tarbimisstandardite ja elukvaliteedi toetamiseks on vajalikud päris suured kulutused, mis põhjustavad tudengeid töötama (Penman ja McNeill 2008; Beerkens et al. 2011; Roštšin, Rudakov 2014). Huvitav on see, et eelduslikult kõrgema võimekuse tasemega õpilased suurema tõenäosusega on ühildanud õppimist ja tööd (Roštšin, Rudakov 2014).

2.2.2. Üliõpilaste töötamise tagajärjed

Üliõpilaste töötamise ning õppimise vahel kindlasti on seos ning esimene väga mõjutab teist. Töötamise negatiivsest mõjust õpingutele on väga palju tõendeid, nimelt see puudutab tudengite hindeid ja akadeemilisele edukusele üldiselt. (Kalenkoski ja Pablonia 2010) Kuigi mõju näeb välja mittelineaarsena ning on palju nüansirikkam. Töötavaid vähem kui 8 tundi nädalas üliõpilasi töötamine ei mõjutanud negatiivselt (Berg 2002), kuigi vastupidi, neil tudengitel olid paremad tulemused, kui mittetöötavatel üliõpilastel (Hood et al. 1992). Ühe väikese vabade kunstide kolledži üliõpilaste seas viidi läbi uuring ülikoolilinnakuvälise töö mõjust bakalaureuseõppesse ning selle mõju varieeruvusest sõltuvalt töötamise tundide arvust. Uuringu näitajatel selgus, et parimad õpitulemused (suuremad õpitud tunnid ja kõrgemad hinded) on 10-19 tundi nädalas töötavatel üliõpilastel, samas kui mittetöötavate tudengite õppeedukus oli sarnane teiste töötavate üliõpilaste tulemustega. Ülikoolilinnakus töötamine võib isegi soodustama õpinguid, samas kui linnaku väljaspool töötamine mõjutab negatiivselt. (Ehrenberg ja Sherman 1987; Astin 1975) Osalise tööajaga töötamine 10-19 tundi nädalas sobib täiskoormusega üliõpilastele väga hästi ning soodustab pikema aja õppimist ja kõrgema GPA-t. Samuti võib eeldada, et selline tööhõive tase võib aidata üliõpilastel keskenduda ning oma kohustusi tähtsuse järjekorda seada, vältides kahjulikke jõude, mis võiksid kujuneda liiga paljudest töötundidest. On oluline saavutada töö-õppimise tasakaalu, mis loob struktuuri ja distsipliini ning selle kasvu. (Duntes, Marx 2006) Töötamise mõju õpingutele sõltub ka ajast, millal tudeng töötab õpingute ajal. Esimesed õppeaastad on reeglina ja tegelikkuses raskemad, sejärel töötamine esimesel paaril aastal toob kaasa negatiivset mõju, kuigi pärast see kaob (Beerkens et al. 2011).

Enamik teadlasi, kes uurivad õppimise ja töö kombineerimise mõju õppeedukusele, nõustuvad, et mõju sõltub tööhõive intensiivsusest (üliõpilaste töönädala kestusest). Üle teatud läve (tavaliselt kui üliõpilased töötavad rohkem kui 24 tundi nädalas) on õppimise ja töö kombineerimisel oluline negatiivne mõju õppeedukusele (Ehrenberg, Sherman, 1987; Brennan et al., 2005; Kalenkoski, Pablonia, 2010).

Kokkuvõttes rahvusvahelised tõendid töötavate üliõpilaste kohta viitavad mõningatele üldistustele. Õpilased töötavad rohkem kui varasematel aegadel; vähem jõukatest peredest pärit õpilased töötavad suurema tõenäosusega; ja töötamine mõjutab õpingute edenemist, kuid mõju sõltub töötatud tundide arvust, töö liigist ja sellest, millisel õppeperioodil üliõpilased töötavad (Beerkens et al. 2011).

2.3. Madala sissetulekuga üliõpilaste piirangud

Seos majanduslike tingimuste ja õppeasutuse ettevalmistuse edukuse vahel on oluline juurdunud barjäär, mis piirab madala sissetulekuga üliõpilaste võimalusi ja potentsiaalselt süvendab põlvkondade vahelist ebavõrdsust (Pallais, Turner 2006). Näiteks isegi väga kõrgete edusammudega aga madala sissetulekuga üliõpilastest valdav enamus ei kandideeri ühtegi valikulisse kolledžisse või ülikooli, millepärast nad on vastuvõtu administratsioonile jäävad nähtamatuks. Samuti traditsioonilised värbamiskanaliid ei aita edasijõudmisele. Kui neid, kes ikka kandideerivad, võetakse vastu ja valikutesse ülikoolidesse ning nad lõpetavad kõrgelt. Kahjuks tudengite finantsseisund väga mõjutab nende käitumist õpingute suunas. Madala sissetulekuga ja kõrgete saavutustega üliõpilaste käitumine on põhjendatud pigem nende finantsseisundiga. (Hoxby, Avery 2012) Majanduslikult kõige ebasoodsamas olukorras peredest pärit üliõpilased on kõige kõrgema reitinguga ja ressursimahukamates kolledžites ja ülikoolides alaesindatud (Pallais, Turner 2006). Kuid aga need tudengid ikkagi kandideerivad kolledžitesse, siis nad püsivad seal sama edukalt, kui teised kõrge sissetulekuga üliõpilased (Hoxby, Avery 2012).

Madala sissetulekuga tudengid seisavad silmitsi saavutamata jätmise riskiga kõrgkoolides. Nad on eriti haavatavamad. Kaotatud tulude nähtus võib nende õpilaste seas olla eriti terav. (Crosnoe 2009) Paljudel madala sissetulekuga peredest pärit õpilastel on kõrgkoolitulemused kehvad: nad ei käi kõrgkoolis; nad langevad välja enne kraadi omandamist; nad teenivad igal semestril nii vähe ainepunkte, et nad ei suuda lõpetada isegi 1,5-kordse "õige" kraadi omandamise ajaga; nad käivad nii väheste ressurssidega asutustes, et isegi siis, kui nad lõpetavad, teenivad nad palju vähem kui keskmine kolledži lõpetaja. Need halvad kolledžitulemused on sageli tingitud madala sissetulekuga õpilastest, kes on kolledžiks vähem akadeemiliselt ette valmistatud ja vähem suutelised kolledži eest maksma. Need on kindlasti põhjendatud mured. (*Ibid.*)

Kuigi kõrgharidus on liikuvuse võti, omandavad madala sissetulekuga üliõpilased bakalaureusekraadi oluliselt vähem kui nende majanduslikult soodsamad eakaaslased (Roksa, Kinsley 2018). Madala sissetulekuga esimese põlvkonna üliõpilased lahkuvad pärast ülikooli esimest aastat peaaegu neli korda tõenäolisemalt kui nende sotsiaalmajanduslikult soodsamad eakaaslased (Engle ja Tinto 2008). Lisaks seisavad sotsiaalmajanduslikult ebasoodsa taustaga üliõpilased sageli silmitsi akadeemiliste probleemidega, sealhulgas madalamate hinnete teenimisega ja vähem ainepunkte kogumisega (Roksa, Kinsley 2018).

Ansaliüüsid näitavad, et madala sissetulekuga esimese põlvkonna üliõpilased seisavad silmitsi mitmete väljakutsetega, mis raskendavad neil kolledžis edukas olemist. Nad on ebanproportsionaalselt pärit etnilise ja rassilise vähemuse taustast ning madalama akadeemilise ettevalmistusega. Samuti on nad tavaliselt vanemad, saavad väiksema tõenäosusega vanematelt rahalist tuge ja neil on tõenäolisemalt mitmeid väljaspool kolledžit kohustusi, nagu perekond ja töö, mis piiravad nende täielikku osalemist kolledžikogemuses. Uuringud on näidanud, et need tegurid vähendavad õpilaste võimalusi kooli lõpetada (Engle, Tinto 2008).

2.3.1. Madala sissetulekutega tudengite materiaalne toetus

UT-Austini Longhorn Opportunity Scholars (LOS) programmi tulemused näitavad, et hästi kavandatud ja sihipärased värbamisprogrammid koos piisava toetusega võivad parandada madala sissetulekuga õpilaste pikaajalisi tulemusi. See uurib sekkumist, mille eesmärk on ületada palju takistusi, millega seisavad silmitsi madala sissetulekuga ja suure võimekusega kolledži üliõpilased, et teha kindlaks, kas ja kuidas see mõjutab õpilaste pikaajalisi tulemusi. (Andrews et al. 2020)

LOS-i programm sisaldab kolme potentsiaalselt erinevat mehhanismi: kolledži kvaliteediefekt, rahalise abi mõju ja üliõpilasteenuste mõju. Suurenenud stipendium võib innustada õpilasi õppima TÜ-Austinis. Sellisel juhul aitaks toetustoetus kaasa kolledži kvaliteedimõjule, kuid märkimisväärselt nappi seotud kirjanduse hinnangud viitavad sellele, et üleminek laenult toetusabile iseenesest ei too kaasa sellist tulutõusu, nagu me leiame LOS programm (Andrews et al. 2020)

Võttes arvesse survet säilitada ülemaailmses teadmistepõhises majanduses konkurentsivõime, on riiklikes ühistes huvides tegutseda selle nimel, et suurendada nende üliõpilaste arvu, kes mitte ainult ei astu kolledžisse, vaid, mis veelgi olulisem, omandavad oma kraadi. Riikliku demograafia muutumine nõuab jõupingutuste ümbersuunamist keskhariduse järgsele juurdepääsu ja edukuse

parandamisele nende elanikkonna seas, kes on varem olnud kõrghariduses alaesindatud. Selles aruandes uuritakse madala sissetulekuga, esimese põlvkonna kolledži üliõpilaste keskharidusejärgseid omadusi, kogemusi ja tulemusi, tuues välja, kuidas madala sissetulekuga ja esimese põlvkonna üliõpilaste koosmõju seab need õpilased keskhariduse läbimise ohtu. Kasutades USA Haridusministeeriumi andmekogumite andmeid, kirjeldavad autorid viise, kuidas see populatsioon kõrghariduses osaleb, sealhulgas püsivust ja kraadi omandamise määra, ning võrdlevad nende osalemist teiste õpilastega, sealhulgas nendega, kes ei ole madala sissetulekuga ega esimese põlvkonna õpilased. Kirjanikud arutavad tõkkeid, millega madala sissetulekuga esimese põlvkonna üliõpilased kolledžis edu saavutamiseks silmitsi seisavad, ning strateegiaid, mida kolledžid ja ülikoolid saavad nende tõkete kõrvaldamiseks ja üliõpilaste kraadide teenimise võimaluste parandamiseks kasutada. Soovitused hõlmavad järgmist:

1. kolledži akadeemilise ettevalmistuse parandamine;
2. kolledžile täiendava rahalise abi andmine;
3. nelja-aastastesse kolledžitesse ülemineku määrade suurendamine;
4. kolledžisse ülemineku hõlbustamine;
5. kaasamise julgustamine kolledži ülikoolilinnakus;
6. noorte ja töötavate täiskasvanute (taas)sisenemise edendamine. (Engle, Tinto 2008).

Kuna Ameerika Ühendriigid mõistavad jätkuvalt oma kodanike haridustaseme tõstmise tähtsust, mis on tema tulevase majandusliku stabiilsuse võti globaalsel turul, parandatakse alaesindatud elanikkonna, näiteks madala sissetulekuga esimese põlvkonna õpilaste, keskhariduse järgset juurdepääsu ja edukust. esmatähtis. Autorid järeldavad, et sellel elanikkonnal on palju tööd teha, et osaleda ja saavutada kõrghariduses sarnaseid eeliseid oma eakaaslastega. (*Ibid.*)

Uuringud on näidanud, et madala sissetulekuga ja esimese põlvkonna üliõpilased on harvemini seotud akadeemiliste ja sotsiaalsete kogemustega, mis soodustavad kolledžis edu, nagu rühmades õppimine, õppejõudude ja teiste üliõpilastega suhtlemine, koolivälistes tegevustes osalemine ja tugiteenuste kasutamine. Selle elanikkonna madalam akadeemiline ja sotsiaalne integratsioon on lahutamatu seotud rahanduse ja rahalise abiga. (*Ibid.*)

Suuresti ressursside nappuse tõttu elavad madala sissetulekuga esimese põlvkonna õpilased tõenäolisemalt väljaspool ülikoolilinnakut ning võtavad täistööajaga tunde osalise tööajaga, mis piirab ülikoolilinnakus veedetud aega. Nagu näitavad uuringud, milles kasutati NCES-i riikliku õppejärgse õppetoetuse uuringu (NPSAS:04 UG) andmeid, on rahuldamata rahaline vajadus –

vajadus, mis jääb alles pärast kogu rahalise abi andmist – suureks probleemiks madala sissetulekuga esimese põlvkonna üliõpilastele. Madala sissetulekuga esimese põlvkonna üliõpilaste keskmine rahuldamata vajadus on peaaegu 6000 dollarit (enne laenu andmist), mis moodustab poole nende keskmisest aastasest sissetulekust, mis on 12 100 dollarit. Selle tulemusel töötavad ja laenavad nad rohkem, millel on kolledži lõpetamisel negatiivsed tagajärjed. (*Ibid.*)

Samuti uuringud näitavad, et suur hulk – ilmselt valdav enamus – madala sissetulekuga peredest pärit väga edukaid üliõpilasi ei kandideeri valikulisesse kolledžisse või ülikooli. See on vastuolus samade testitulemuste ja hinnetega kõrge sissetulekuga õpilastega: suure tõenäosusega kandideerivad nad kolledžisse, mille õpilaste keskmine saavutus on samasugune kui neil. See lõhe on mõistatuslik, sest kõrgete edusammudega madala sissetulekuga üliõpilaste alamhulk, kes kandideerib valikulistesse õppeasutustesse, on sama tõenäoline, et registreeruda ja edeneda kraadi saamiseks sama tempoga kui kõrge sissetulekuga üliõpilased, kellel on samaväärsed testitulemused ja hinded. Mõistatust lisab tõsiasi 2, et väga valivad õppeasutused ei paku õpilastele mitte ainult palju rikkalikumaid õppe-, kooliväliseid ja muid ressursse, vaid pakuvad ka kõrgete edusammudega madala sissetulekuga üliõpilastele nii palju rahalist abi, et õpilased maksavad sageli õppetöös osalemise eest vähem. selektiivsed õppeasutused kui palju vähem selektiivsed või mitteselektiivsed keskhariduse järgsed õppeasutused, kus enamik neist käib (Hoxby, Avery 2012).

Avalik-õiguslikud ülikoolid, nagu Virginia ülikool ja Põhja-Carolina ülikool, ning suuremad erainstituutsioonid, nagu Princetoni ülikool, Harvardi ülikool ja Browni ülikool, on kehtestanud poliitika, mille eesmärk on suurendada madala sissetulekuga peredest pärit üliõpilaste esindatust. Samuti viimastel aegadel on kõrghariduse instituutsioonide juhid keskendunud agressiivsetele jõupingutustele, et tõsta madala sissetulekuga üliõpilaste kollegiaalset haridustaset (Pallais, Turner 2006).

2.4. Eesti kõrgharidussüsteemi tudengite toetamine

Eesti on Euroopa riikide seas üks selgeid „liidreid“ üliõpilaste tööhõives. Uuringus kasutati 2496 Eesti avalik-õiguslike ja eraülikoolide üliõpilaste küsitlusandmeid, et uurida nii ulatusliku töötamise põhjuseid ja kui ka selle tagajärgi õppeedukusele. Tulemused näitavad, et erinevalt enamikust teistest riikidest töötavad eesõigustatud peredest pärit Eesti õpilased sama suure tõenäosusega kui vaesematest peredest pärit õpilased ja veelgi suurema tõenäosusega on neil

täiskohaga töökoht. Lisaks tundub, et töötamine avaldab akadeemilisele edule vaid marginaalset negatiivset mõju. Need tulemused näitavad toetavat teooriat, et Ida-Euroopa riikides on üliõpilaste tööhõivest saanud signaal õpilaste võimekusest ja ambitsioonidest ning suhteliselt madalad akadeemilised standardid aitavad kaasa signaalimehhanismi tugevusele. Üliõpilaste tööhõive pikaajaline lahendus eeldaks muudatusi kvaliteedistandardites, üliõpilaste rahastamises, alternatiivsetes kõrgharidusvõimalustes ning üliõpilaste, tööandjate ja õppejõudude arusaamades. (Beerkens et al. 2011)

Eestis on aga väga nõrk finantstoetus üliõpilastele - Euroopa riikide seas tudengite rahastamise struktuuri põhjal on Eesti viimasel kohal. Rahastamise süsteem koosneb mitmetest komponentidest. Esiteks, väikesele osa üliõpilastele pakutakse igakuist toetust, mille aluseks on õppeedukus. Teiseks, on olemas abi erakorralise vajadusega tudengitele, mille nad võivad saada hoolekandesüsteemi kaudu. Täiendavat vajaduspõhist toetust põhimõtteliselt ei eksisteeri. Peale riigi poolt pakutud võimalusi tudengitel saavad ka õppelaenu võtta kommertspankadel, kus on mõned garantiid valitsuse poolt. (*Ibid.*)

Eestis on üliõpilaskonna seas ülikõrge tööhõive määr. On ahvatlev tõmmata paralleele teiste riikidega ja järeldada, et töötamine on vajalik rahaliste piirangute tõttu ja rahalise abi süsteemi muutmine. Statustiline analüüs aga neid üldistusi ei kinnita ja annab üsna üllatavaid tulemusi Eesti töötavate üliõpilaste kohta. Ei toetata eeldatavat seost õpilase sotsiaal-majandusliku tausta ja töötamise tõenäosuse vahel; ei saa kinnitada ka hüpoteesi, et töötavad üliõpilased ohverdavad tõsiselt oma akadeemilist edu. Enamik õpilasi teeb tõepoolest tööd selleks, et ennast ülal pidada. Võib väita, et Eestis nähakse õpilasi oma vanematest majanduslikult sõltumatutena ja seetõttu ei oma pere majanduslik taust nende tööalaste otsuste tegemisel tähtsust. Kuid see ei tundu olevat õige argument, sest meie tõendite kohaselt saavad jõukatest peredest pärit õpilased oma vanematelt rohkem raha. Kui töötamine oleks tingitud peamiselt rahalistest põhjustest, võiks eeldada, et perekondliku tausta ja tööhõive vahel on seos. See näib viitavat sellele, et erakordselt kõrge tööhõive määr ei ole täielikult tingitud rahalise abi süsteemi probleemidest ja töötamine ei tundu paljude üliõpilaste jaoks absoluutselt vajalik (Beerkens et al. 2011).

Tedmistepõhise poliitikakujundamise toetamiseks Haridus- ja Teadusministeerium ning ministeerium haldusala järjepidevalt tegelevad analüüsimise, uurimise ning hindamisega. Peale analüüsisiosakonna ning teiste ekspertide tööd vajadusel tehakse ka uuringuid väljaspool. Iga aasta koostatakse uuringute plaane, mis hõlmavad ministeeriumi nii enda, kui ka haldusala asutuste

suuremaid ja mahukamaid uuringuid ning analüüse koos rahvusvaheliste projektidega. Aasta-aastalt ministeeriumite poolt tellitavad ja koordineeritavad projektid ulatuvad aina rohkem pikaajalistesse ja mahukamastesse projektide suunas, mis omakorda põhinevad ulatuslikul andmete kogumisel ning usaldusväärsel teaduslikul meetodikal. (Uuringud ja statistika)

3. EMPIIRILISE UURINGU LÄBIVIIMINE

Antud osas kirjeldatakse töös kasutatud meetodeid eemärgini jõudes, viidud uuringute põhjal tehakse analüüse ning seejärel saadud tulemuste põhjal tehakse järeldusi.

3.1. Valim ja metoodika

Uurimistöö püstitatud ülesannete täitmiseks töö empiirilises osas kasutati kvantitatiivset meetodit. Empiiriliste andmete kogumiseks viidi läbi küsimustikku Eesti üliõpilaste seas. Küsitlus oli koostatud Google Forms keskkonnas. Küsimustik koosnes kahekümnest küsimusest, mis põhiliselt puudutasid tudengite üldist informatsiooni, õppimist, sissetulekuid ja töötamist.

Küsitluse eesmärk oli koguda andmeid Eesti üliõpilaste sissetulekuallikate, töötamise ning õpingute kohta, et saaks analüüsida ning leida antud töös püstitatud küsimustele vastuseid. Küsitlus oli jagatud kõikidesse Eesti ülikoolidesse ja kõrgkoolidesse võimalusel. Peale e-maili teel kõrgkoolide instantsidesse kirjutamist küsitlust jagati Facebooki ja Messengeri gruppides ning samas kasutati ka autori isiklikke kanaleid. Tänu küsimustiku laialdasele levitamisele, sellele vastasid erinevate erialade üliõpilased (vt Lisa 2).

Uurimistöö teemale vastavalt selle üldkogumiks on Eesti üliõpilased – 44 611. Osakogumiks on töötavad üliõpilased. Küsitlusele sai vastata 28.02.2022 kuni 16.04.2022. Sellele sai 721 vastust, kuigi mõned nendest ei olnud korrektsed, seega neid pidi maha võtma. Valimiks sai 716, mis moodustab 1,6% üldkogmist.

Küsitluse abil sai vajalikke andmeid analüüsimiseks. Kõigepealt kasutati kirjeldavat statistikat. Selle abil oli tehtud ülevaade ning analüüs paljudele küsitlusest saadud andmetele. Esiteks kirjeldavat statistikat kasutati üliõpilaste üldandmete analüüsimiseks. Teiseks, küsitluses oli mitu avalikku küsimust, millele järgnes ka kirjeldav statistika. Samas käesoleva töö kasutuses oli ka järeldav statistika. Selle raames kasutati regressioonanalüüse ning korrelatsioonanalüüsi. Nende analüüside abil sai vastuseid töö alguses püstitatud küsimustele.

3.2. Küsimustiku kirjeldus

Küsitlus oli koostatud Google Forms keskkonnas. See hõlmas kaksikümne küsimust, millest kuusteist oli kohustuslikku küsimust ning vastavalt neli küsimust ei olnud kohustuslikud. Mittekohustuslikud küsimused olid suunatud töötavatele tudengitele.

Küsimuste koostamisel lähtuti uurimistöö kirjutamise püstitatud eesmärgist ning uuringuküsimustest. Samuti kuna küsitlust koostati Google Forms keskkonnas, siis küsimuste koostamisel kasutati erinevaid võimalusi, mis olid pakutud Google Forms keskkonnas. Kasutusel olid järgmised küsimuste vormid: üks nimekirjast, mõned nimekirjast, rippmenüü, skaala, ruudustik (mitme valikuga), ka avatud küsimused – tekst (rida) ning tekst (lõik).

Küsimustik koosneb mitmetest osadest. Esimeses osas on esitatud üldised küsimused, mis määravad vastaja soo, vanuse ning igasuguseid õppimise detaile - peale kõrgkooli määramist tehakse kindlaks ka üliõpilase õppetase ning õppimise kursus. Sellele järgneb avatud küsimus tudengi õpitava eriala kohta. Selle järel on küsimus tudengi motiivide kohta ülikooli astumisel, mis on esitatud ruudustiku (mitme valikuga) formaadis.

Järgnevas osas küsimused puudutasid tudengite sissetulekuid. Esiteks uuritakse sissetuleku allikat, kus on esitatud erinevad variandid valimiseks ning võimalus juurde kirjutada oma variandid. Teiseks oli küsimus sissetuleku suuruse kohta (neto) ning kolmandaks tudengitel paluti määrata nende rahulolu saadava sissetulekuga.

Järgmises osas küsimused puudutasid tudengite töötamist. Kõigepealt uuriti, kas tudeng töötab või mitte. Kuna ei saa eeldada, et kõik üliõpilased käivad tööl, siis järgnevad kolm töötamist puudutavad küsimused ei olnud kohustuslikud vastamiseks. Need on:

1. Missugusel töö Te käite? (küsimus valikvastustega);
2. Palun kirjutage oma töö- ja ametikoht. (avatud küsimus);
3. Mitu tundi nädalas Te töötate? (valikvariandiga küsimus).

Edasi on esitatud õpinguid puudutavad küsimused, mis on suunatud kõikidele vastajatele ning on vastavalt kohustuslikud. Küsimused on õppimisele kuulutatud tundidest ning selle piisavusest.

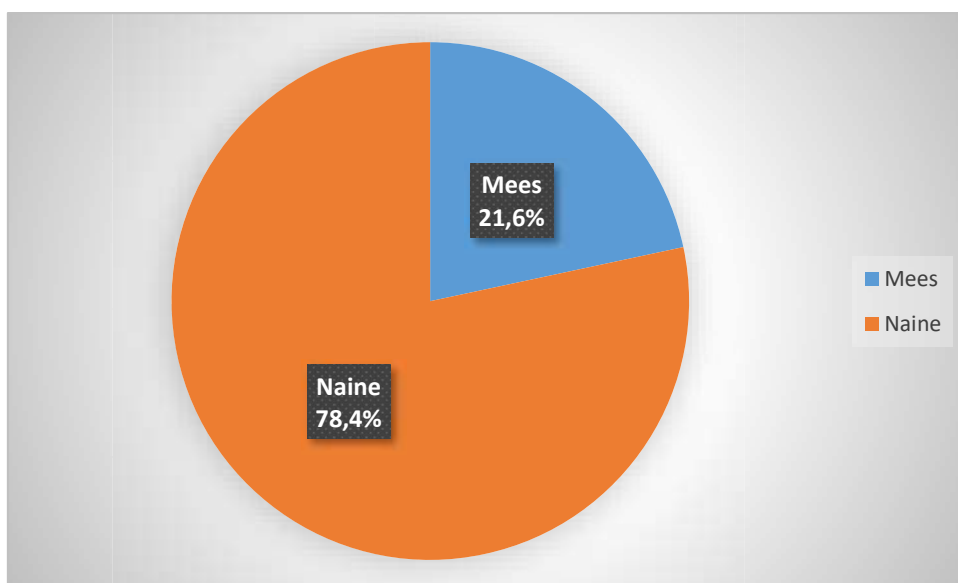
Küsitakse ka vastaja õppimisedukust, paludes märkida tema keskmist hinnet. Samuti palutakse märkida selle tulemusega rahuolu.

Küsitluse lõpus on esitatud kaks küsimust töötamise ning õppimise seosest. Esimeses küsitakse vastaja arvamust tema töötamise mõjust õpingutele ning teises palutakse määrata prioriteeti, kas töötamine, õppimine või mõned muud aspektid.

3.3. Uuringu tulemused

3.3.1. Kirjeldav statistika

Antud uuringus osales 721 üliõpilast. See arv on peaaegu kolm korda suurem plaanitud arvust – 250. Andmete töölemisel selgus, et kõik vastused ei olnud korrektsed, ning autor pidi mõned vastused välistama. Tanu sellele üldvalimiks sai 716. Naiste vastused moodustasid 78,4% üldvalimist, neid oli 561, ning meeste vastuseid osutus 155, mis on 21,6. Naiste poolt saadud vastuseid on 3,6 korda suurem, kui meestudengite vastuseid. Selline jaotus on juhuslik, kuna küsitlus oli jagatud igale poole. Autor seletab seda sellega, et naised on rohkem vastutustundelised, kui mehed.

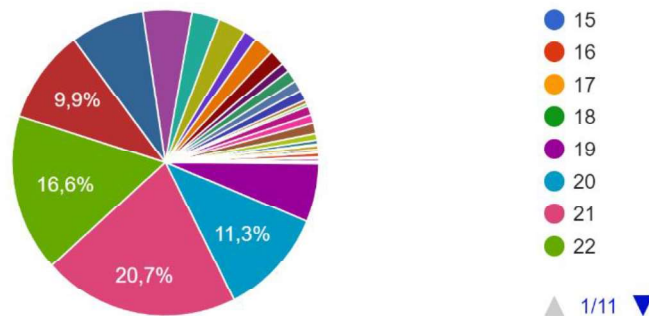

Joonis 1. Üliõpilaste sugu
Allikas: autori koostatud

Küsitluses osalenud tudengite vanusevahemik oli 18 – 52.

Vanus (täisaastates)

716 ответов

Joonis 2. Üliõpilaste vanus

Allikas: autori koostatud küsitlus

Küsitlust oli jagatud kõikidesse Eesti õppeasutuste võimalusel. Enamik vastuseid laekus Tallinna Tehnikaülikoolist (TalTechist) - õppeasutusest, kus õpib antud töö autor - 191 vastanut, mis moodustab 26,7%, natuke üle veerandi töö valimist. Paljud vastused tulid ka Eesti Kunstiakadeemiast (16,3%), Tartu Ülikoolist (13,3%), Eesti Maaülikoolist (11%), Sisekaitseakadeemiast (10,2%), Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiast (7,5%), Tallinna Ülikoolist (6,1%) ja teistest Eesti õppeasutustest.

Küsitluses võeti osa tudengid erinevatest Eesti ülikoolidest ja kõrgkoolidest. Oma vastuseid andnud nii bakalaureuse-, magistri-, doktori- rakenduskõrgharidus- kui ka integreeritud õppe üliõpilased, kes õppisid 1. kuni 5. kursustel.

Tabel 2. Küsitlusele vastanud tudengite jaotus õppeasutuste järgi

Õppeasutus	Tudengite arv	%
Tallinna Tehnikaülikool	191	26,7%
Tartu Ülikool	95	13,3%
Tallinna Ülikool	44	6,1%
Eesti Kunstiakadeemia	117	16,3%
Eesti Lennuakadeemia	10	1,4%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	54	7,5%
Kaitseväe Akadeemia	2	0,3%
Sisekaitseakadeemia	73	10,2%
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool	12	1,7%
Tartu Tervishoiu Kõrgkool	6	0,8%
Eesti Maaülikool	79	11,0%

Eesti Mereakadeemia	11	1,5%
Estonia Business School	1	0,1%
Tallinna Tehnikakõrgkool	8	1,1%
EKA ja TTÜ ühisõppekava	1	0,1%
EMÜ ja Tartu ülikooli ühisõppekava	1	0,1%
TalTech Tartu Kolledž	5	0,7%
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia	1	0,1%
Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor	5	0,7%

Allikas: autori koostatud

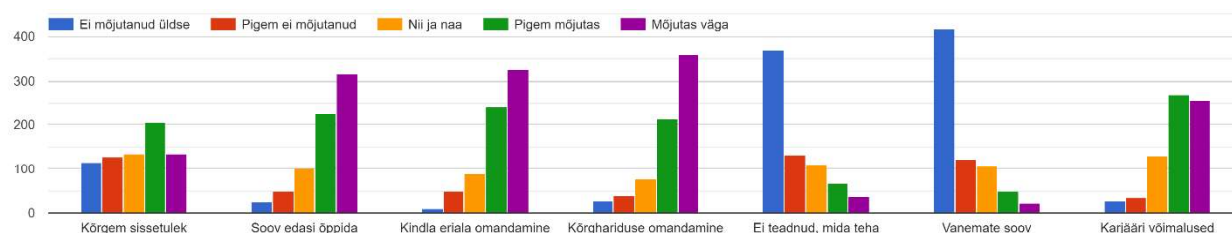
Tabel 3. Küsitluses osalenud tudengite õppetase ja õppimise kursus

Õppetase	Tudengite arv	%
Bakalaureuseõpe	400	55,9%
Magistriõpe	179	25,0%
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	36	5,0%
Rakenduskõrgharidus	91	12,7%
Doktoriõpe	10	1,4%
Kursus		
1. kursus	211	29,5%
2. kursus	220	30,7%
3. kursus	191	26,7%
4. kursus	60	8,4%
5. kursus	34	4,7%

Allikas: autori koostatud

Ülikooli mineku suurimateks motiivideks olid kõrghariduse ning kindla eriala omandamise soov. Samuti enamikul oli soov edasi õppida. Üsna tugevaks mõjuriks osutusid karjääri võimalused. Kuigi kõrgem sissetulek perspektiivis mõjutas üliõpilasi enne ülikooli minekut nii ja naa. Kindlasti tugevaks põhjuseks ülikooli astumisel enamikul üliõpilastel polnud vanemate soov või teadmatus edasisteks tegevusteks.

Millised tegurid ning millisel määral motiveerisid Teid ülikooli õppima asumisel?

Joonis 3. Tudengite ülikooli astumise motiivid

Allikas: autori koostatud küsitlus

Uuringus selgus, et tulu saamiseks üliõpilased kasutavad palju erinevaid võimalusi. Need on: töö, stipendium, riiklik abi/rahaline toetus, vanematelt saadud raha, abikaasa/elukaaslase/partneri rahaline toetus, investeeringud, koolisisene töö või kõrvaltöö (õpilastele ja üliõpilastele kodutööde tegemine), oma äri, pärand, freelancer, blogger, säästud, üüritulu, õppelaen (vt Tabel 4). Need andmed annavad ülevaate tudengite erinevatest võimalustest tulu saamiseks ehk erinevatest sissetulekuallikatest. See vastab esimesele uurimisküsimusele (Milliseid võimalusi kasutab tudeng tulu saamiseks?) Teine pool, mis puudutab nende mõju, vaadeldakse regressioonanalüüsi osas.

Tabel 4. Sissetulekuallikad

Sissetulekuallikas	Sagedus	%
Töö	524	73,2%
Stipendium	201	28,1%
Riiklik abi/rahaline toetus	199	27,8%
Vanematelt saadud raha	378	52,8%
Abikaasa/elukaaslase/partneri rahaline toetus	139	19,4%
Investeeringud	78	10,9%
Koolisisene töö	31	4,3%
Oma äri	36	5,0%
Pärand	7	1,0%
Freelancer	46	6,4%
Blogger	3	0,4%
Säästud	9	1,3%
Üüritulu	3	0,4%
Õppelaen	2	0,3%

Allikas: autori koostatud

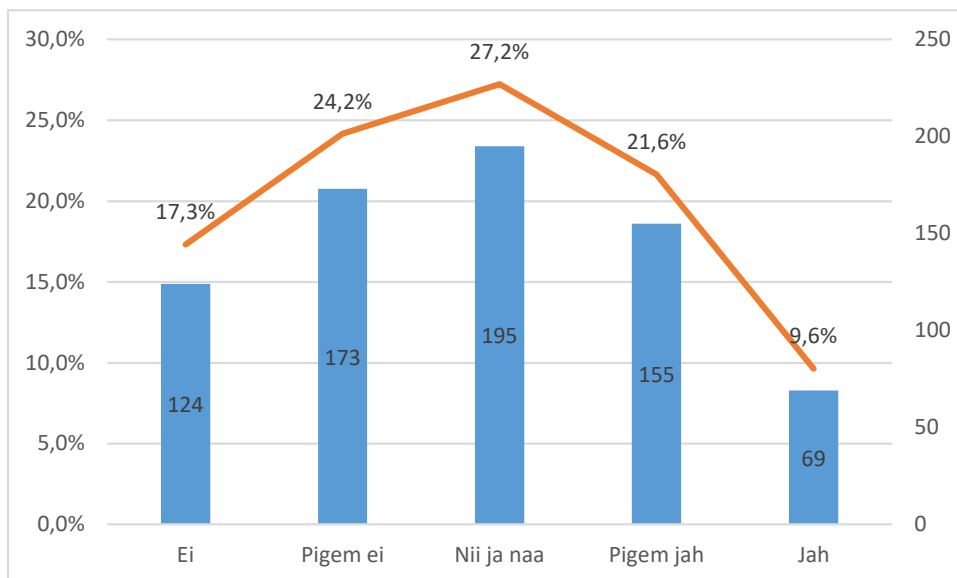
Tudengite populaarseima sissetuleku suurus jääb vahemikku 0€ - 500€, mis moodustab 40,6% vastanute tudengite seas. Päris paljudel, peaaegu kolmandikul üliõpilastest (32%) sissetulek on vahemikus 501€ kuni 1000€. 17,7% vastanutest tudengitest sissetuleku suurus on 1001€ - 1500€, 6% - 1501€ - 2000€. 2000€ kõrgemat sissetulekut omavad ainult 3,7% valimist.

Tabel 5. Tudengite sissetulekud

Kuu netosissetulek	Tudengite arv	%
0€ - 500€	291	40,6%
501€ - 1000€	229	32,0%
1001€ - 1500€	127	17,7%
1501€ - 2000€	43	6,0%
2001€ - 2500€	14	2,0%
2501€ - 3000€	4	0,6%
3001€ - 3500€	3	0,4%
3501€ - 4000€	4	0,6%
4001€ - 4500€	1	0,1%

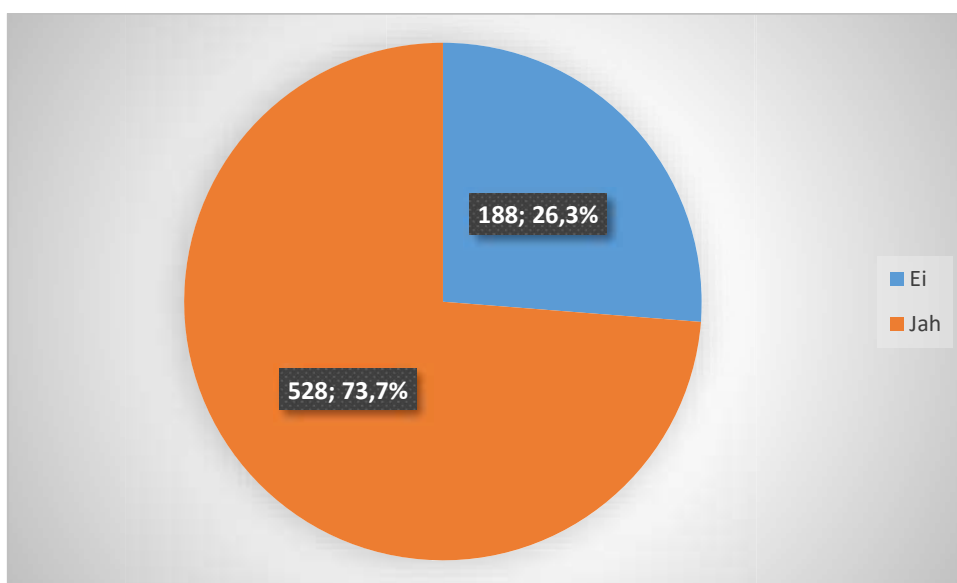
Allikas: autori koostatud

Tudengite rahuolek enda saadava sissetulekuga on jaotunud üsna ühtlaselt. Enamik üliõpilasi, peaaegu 200 (195) 716st (27,2%) märkas enda rahuloleku saadava sissetulekuga keskmiselt. Peaaegu sama palju vastuseid oli variandi „Pigem ei“ ning „Pigem jah“ juures, mis said 24,2 ning 21,6% vastavalt. Rahulolematu enda sissetulekuga oli aga ka päris palju – 17,3%, kuigi täiesti rahul enda sissetulekuga üliõpilasi oli vähemik – 9,6%.

Joonis 4. Tudengite rahulolu sissetulekuga
Allikas: autori koostatud

Paljud tänapäevased tudengid töötavad. Enamik nendest eelistab õpinguid tööga ühendada. (Krilova 2018) Vastavalt küsimustiku tulemustele töötavate tudengite osakaal osutus 73,7% ning mittetöötavate vastavalt 26,3%. Tööliigid on väga erinevad. Nende erinevust saab välja tuua nii igasuguste ametikohtade järgi (vt Lisa 3), kui ka töö tegemise aja, koormuse, staatuse ja palju teiste faktorite järgi (vt Tabel 6). Tabelis on toodud erinevad töö variatsioonid, et saaks uurida, kuidas erinevad töö liigid mõjutavad üleõpilaste õpitulemusi.

Joonis 5. Tudengite tööl käimine
Allikas: autori koostatud

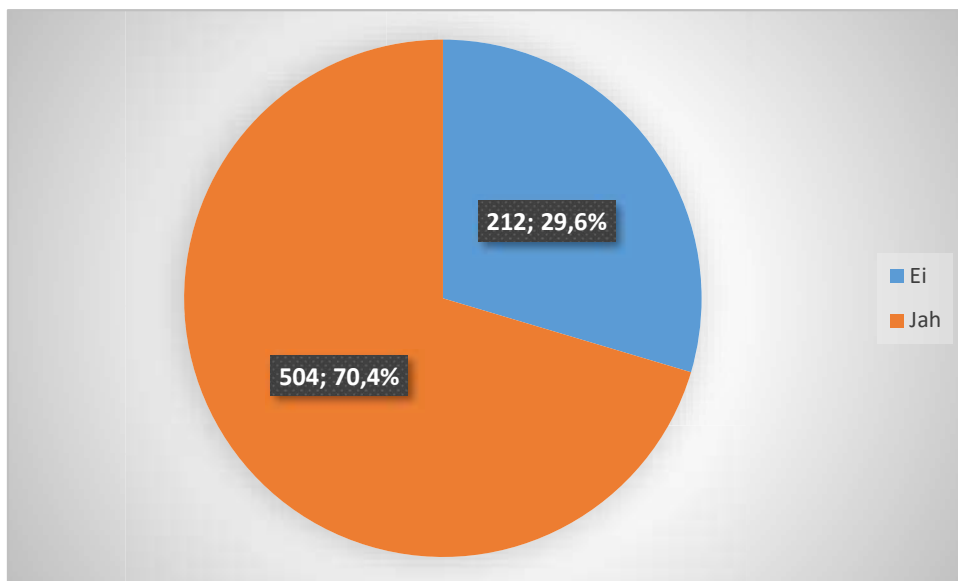
Tööliigid on väga erinevad. Nende erinevust saab välja tuua nii igasuguste ametikohtade järgi (vt Lisa 3), kui ka töö aja tegemise, koormuse, staatuse ja palju teiste faktorite järgi (vt Tabel 6). Tabelis on toodud erinevad töö variatsioonid, et saaks uurida, kuidas erinevad töö liigid mõjutavad üliõpilaste õpitulemusi. Need on: ametlik töö, mitteametlik töö, erialane töö, töö pole seotud erialaga, teise eriala töö, kontoritöö (tööaeg 08:00 - 16:00 või 09:00 - 17:00), töö vahetustega, töö õhtusel ajal, öine töö, töö tuttava juures, tööampsud, töö kokkuleppel, täistööleping, töö poole kohaga, tööleping 0,5 > koormusega, tööleping 0,5 < koormusega, käsundusleping (vt Tabel 6).

Tabel 6. Töö liigid

Töö liik	Sagedus	%
Ametlik töö	390	73,0%
Mitteametlik töö	60	11,3%
Erialane töö	254	47,8%
Töö pole seotud erialaga	1871	32,2%
Tööaeg 08:00 - 16:00 või 09:00 - 17:00 (kontoritöö)	150	28,2%
Töö vahetustega	127	23,9%
Töö õhtusel ajal	100	18,8%
Öine töö	53	10,0%
Töö tuttava juures	28	530,0%
Tööampsud	39	730,0%
Teise eriala töö	69	13,0%
Töö kokkuleppel	62	11,7%
Täistööleping	132	24,9%
Töö poole kohaga	92	17,3%
Tööleping 0,5 > koormusega	69	13,0%
Tööleping 0,5 < koormusega	84	15,8%
Käsundusleping	94	17,7%

Allikas: autori koostatud

Paljud tudengid vaatamata töötamisele ja teistele aspektidele ikkagi arvab, et nendel on piisavalt aega õppimiseks. Neid on 504, mis moodustab 70,4% valimist.

Joonis 6. Aja piisavus õppimiseks
Allikas: autori koostatud

3.3.2. Korrelatsioonanalüüs

Uurimistöö eesmärgist lähtuvalt töö alguses olid püstitatud uurimisküsimused. Need on:

1. Milliseid võimalusi kasutab tudeng tulu saamiseks? Kuidas nad mõjutavad õppeedukust?
2. Kuidas töötamine mõjutab õpitulemusi? (ning sellele kulutatud aja)
3. Kas sõltuvalt üliõpilase tööliigist on tema õpingute tulemused erinevad?

Teine uurimisküsimus puudutas töötavaid tudengeid ning selle valim on vastavalt üliõpilaste vastustele väiksem – 497. Sellele küsimusele vastamiseks tehti korrelatsioonanalüüs. Valimi maht on määratud vastuste järgi küsimusele: „Mitu tundi nädalas Te töötate?“. Korrelatsioonanalüüsi tegemiseks oli valitud Microsoft Excel'i platvorm. Samuti, nagu regressioonanalüüsi läbiviimiseks kasutusel oli „Data Analysis“ ning vastavalt - „Correlation“.

Korrelatsioonanalüüsi algmuutujateks on võetud järgmised arvulised näitajad: vanus, töötundide arv nädalas, õppimisele kulutatud tundide arv nädalas, kuu netosissetulek, rahulolek sissetulekuga, keskmine hinne, rahuolek õpitulemustega. Kuna mõned nendest andmetest olid esitatud arvulistes vahemikes, siis neid pidi korrigeerima ning täisarvulisteks andmeteks viima. Sellised näitajad olid kuu netosissetuleku ning keskmise hinde kohta. Kuu netosissetuleku vastused olid esitatud arvulistes vahemikes, mis oli loogiline ning mugav vastajate jaoks vastuse valimisel, kuigi aga takistas andmete analüüsimist. Selle lahendamiseks autor võttis iga vahemiku keskmise näitaja. Samuti pidi korrelatsioonanalüüsi jaoks ka keskmise hinde näitajaid õigesse vormi panema, mis

olid esitatud ka vahemike kaupa. Nende puhul on pandud ka kekminsed väärtused (nt vahemike 3.1 – 4.0 on pandud arv „4“).

Andmete korrigeerimisel sai korrelatsioonanalüüsi läbi viia. Selle tulemused on esitatud Tabelis 7. Korrelatsioonanalüüsi andmeid analüüsitakse Spearmani korrelatsioonikordaja abil, mis upub “-1” kuni “1” vahemikku. Korrelatsioonikordaja saab olla kas negatiivne, positiivne või võrdlema nulliga. Positiivse seose puhul (ühele lähedased arvulised näitajad) ühe muutuja suurnedes kasvab ka teine. Kui seos muutujate vahel on negatiivne, siis on vastupidised kõikumised, ehk ühe suuruse kasvanemisel teine hakkab kahanema. Mida suurem on absoluutnäitaja, seda suurem on seos muutujate vahel ning järelikult esineb tugev mõju. Kui aga korrelatsioonikordaja on võrdne nulliga, siis seos on puudulik, mis tähendab, et muutujate vahel ei esine korrelatsiooni ehk muutujad ei ole omavahel seotud ning ei mõjuta üksteist. Seoste tugevust ning selle järgi ka olulisust saab määrata näitaja absoluutväärtuse järgi. Need on järgmised: < 0,3 – nõrk seos; 0,3 – 0,7 – keskmine seos; 0,7 < - tugev seos.

Tabel 7. Korrelatsioonanalüüsi tulemused

	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Töötundide arv nädalas	1							
2. Õppimisele kulutatud tundide arv nädalas	-0,36378	1						
3. Vanus	0,173504	-0,05575	1					
4. Õppimise kursus	0,154759	-0,21843	0,010687	1				
5. Kuu netosissetulek	0,511839	-0,35238	0,36273	0,11867	1			
6. Rahulolek sissetulekuga	0,17899	-0,14833	-0,03224	0,090639	0,413954	1		
7. Keskmine hinne	-0,09465	0,098723	0,062678	-0,20099	-0,03889	0,02236	1	
8. Rahulolek õpitulemustega	-0,02543	0,017909	0,053559	-0,12777	0,107126	0,208751	0,54707	1

Allikas: autori koostatud

Läbiviidud korrelatsioonanalüüsi tulemusena on kõige suurem seos keskmise hinne ning rahuoleku õpitulemustega vahel (0,54707). Iseenesest see on keskmine seos, kuigi selles korrelatsioonanalüüsis see on kõige suurem näitaja. See näitab positiivset seost keskmise hinne ning õpitulemuste vahel, mis tähendab, et keskmise hinne kasvamisel suureneb ka tudengi

rahulolek sellega. Ka keskmine positiivne seos esineb neto kuusissetuleku ning töötundide nädalase arvu vahel (0,511839), mida saab tõlgendada nagu väga loogiliselt: töötundide nädalase arvu suurenedes samuti suureneb neto kuusissetulek. Kolmandaks keskmiseks positiivseks seoseks on seos neto kuusissetuleku ning selle sissetuleku rahulolekuga vahel (0,413954). Antud seos näitab, et neto kuusissetuleku suurenemisel hakkab kasvama ka rahulolek sissetulekuga.

Samuti läbiviidud korrelatsioonanalüüsis on ka negatiivseid seoseid. Kõige negatiivsem seos antud anaüüsis on seos õppimisele pühendatud tundide ning töötundide arvu muutujate vahel (-0,36378). Vastupidine mõju siin näitab, et kui rohkem tudeng kulutab oma aega töötamisele, seda vähem aega temal jääb õppimiseks. Siit tuleb loogiline küsimus, mida tänapäevased üliõpilased prioriseerivad. Selle välja selgitamiseks küsitluse viimaseks küsimuseks tudengi käest paluti määrata enda prioriteeti. Järgmisena negatiivse tulemuse näitajana on seos kuu netosissetuleku ning õppimise aja (õppimisele kulutatud tundide arv nädalas) vahel (-0,35238). Seda võib tõlgendada nii, et õppimisele aja suurenedes väheneb tudengi sissetulek, kuna üheks töö on tudengite põhisissetulekuallikaks ning meelde tuletamiseks antud korrelatsioonanalüüsiks on valimis 497, kus on kajastatud töötavate tudengite vastused. Samas aga mõju ei ole suur, kuna üliõpilaste sissetulekuallikateks on palju erinevaid võimalusi. On olemas ka nõrk negatiivne seos õpingutele kulutatud aja (õppimisele kulutatud tundide arv nädalas) ning õpitulemustega rahulolu vahel (-0,02543). Seos on nõrk, sest see ei avalda otsest mõju, vaid on pigem kaudne ning on seotud läbi keksmise hinde. Seega mõju on, aga ei ole suur ning üldjuhul mitte kõrge.

Kohtuvad ka mõned nullilähedased ehk peaaegu neutraalsed seosed muutujate vahel, mis näitavad, kus realselt mingit seost ega mõju ei esine või on väga nõrk. Üheks näiteks on muujate „keskmine hinne“ ning „rahulolek sissetulekuga“ vaheline seos (0,02236). Need muutujad ei ole omavahel seotud, ning seda on näha ka korrelatsioonanalüüsis. Kui keskmine hinne suureneb, et mõjuta see kuidagi rahulolu sissetulekuga või vastupidi. Kõige nullilähedasem seos on õppimisele kulutatud aja (õppimisele kulutatud tundide arv nädalas) ning rahulolu õpitulemustega (0,01790). Antud andmete alusel saab väita, et õppimisele kuluva aja suurenemine ei mõjuta tudengi rahulolut enda õppeedukusega. Samuti on näha väga nõrka seost peaaegu puudulist õppimisele kuluva aja ning keskmise hinde vahel (0,09872), mis näitab, et keskmine hinne päris nõrgalt sõltub sellest, kui palju tudeng kulutab oma aja õppimisele.

Peamised seosed antud korrelatsioonanalüüsis, mida oli vaja välja tuua puudutavad eelkõige keskmist hinnet, mis näitab tudengite õppeedukust, samuti neto kuusissetulekut ning seejärel ka

töötamisele ning õppimisele kulutatud aega. Korrelatsioonanalüüsi pidi saama vastust teisele püstitatud uurimisküsimusele: „Kuidas töötamine mõjutab õpitulemusi? (ning sellele kulutatud aja). Analüüsist selgus, et töötamine (antud tabelis esimene punkt – töötundide arv nädalas) kõige rohkem positiivselt seotud kuu netosissetulekuga (kui töötad, siis sissetulek on kõrgem). Samuti on negatiivne oluline seos töötamise ning õppimisele kulutatud aja vaheõ, et kui rohkem tudeng töötab, seda vähem jääb aega õppimiseks.

Analüüs näitas, et vanus siin üldiselt ei ole väga tugev muutuja, kuigi on märgata keskmist positiivset seost vanuse ning kuu netosissetuleku vahel, mis viitab sellele, et kui vanem on üliõpilane, seda suurema sissetuleku temal on. Inimesel võib olla uba hea töö ning tema saab hetkel teise eriala või saaks ka eeldada, et inimesel on head teadmised, mida taab saab rakendada tulu saamiseks, või on olemas rahavaru või teised põhjused. Positiivseid nõrku seoseid oli näha ka töötamise ning muutujate vanus, rahulolek sissetulekuga vahel ning negatiivseid seoseid üliõpilaste töötamisega esines keskmise hinde (õpitulemuste näitaja) ning õpitulemustega rahuloleku vahel. Selle alusel saab väita, et tudengite töötamine suureneb üliõpilaste sissetulekut, kuigi avaldab negatiivset mõju nende õpitulemustele.

3.3.3. Regressioonanalüüs

Regressioonanalüüsi osas oli läbi viidud kaks regressioonanalüüsi. Esimene regressioonanalüüs oli suunatud kogu valimile (716) ehk puudutas kõike tudengeid. See annas vastust esimesele uurimis küsimusele: „Milliseid võimalusi kasutab tudeng tulu saamiseks? Kuidas nad mõjutavad õppeedukust?“ Selleks kasutati kahte küsimuste vastuseid ning viidi läbi regressioonanalüüsi. Esimene küsimus puudutas sissetulekuallikate variante (vt Lisa 1, 8. küsimus) ning teine küsimus vastavalt tudengite õpitulemusi (vt Lisa 1, 17. küsimus).

Regressioonanalüüsi viidi läbi Microsoft Excel keskkonnas. Selleks kasutati Data`'s olevat „Data Analysis“ funktsiooni ning valiti „Regression“, kuhu pandi andmed vastavalt. Sõltuvaks muutujaks oli keskmine hinne. Seda muudeti samuti, nagu korrelatsioonanalüüsi jaoks arvandmete saamiseks ning analüüsi edukaks läbiviimiseks. Sõltumatuteks muutujateks on erinevad sissetulekuallikad. Need on: töö (töötamine), stipendium, riiklik abi/rahaline toetus, vanematelt saadud raha, abikaasa/elukaaslase/partneri rahaline toetus, investeringud, koolisisene töö, oma äri, pärand, freelancer, blogger, säästud, üüritulu, õppelaen. Analüüsi teostamiseks pidi andmeid kodeerima, ehk muutuja olemasolul pandi 1, kui seda ei olnud pandi 0. Tulemusena analüüsi R on 0,08732843 ehk 8,7%. Määramiskoeffitsient on päris madal, kuigi seda saab seletada valedi mahu

ja tulemuste interpreteerimisega (dummy variables). Esimese regressioonanalüüsi tulemused on esitatud tabelis. (vt Tabel 8).

Tabel 8. Regressioonanalüüsi tulemused (sissetulekuaalivate mõju õpitulemustele)

	Koefitsient	P-väärtus
Töö	0,02649	0,67674
Stipendium	0,42359	1,7E-12
Riiklik abi/rahaline toetus	-0,0755	0,20237
Vanematelt saadud raha	-0,0017	0,97596
Abikaasa/elukaaslase/partneri rahaline toetus	0,08814	0,18552
Investeeringud	-0,1193	0,16873
Koolisisene töö	0,1295	0,31947
Oma äri	-0,0086	0,94546
Pärand	0,35933	0,18006
Freelancer	0,11531	0,28835
Blogger	-0,8254	0,04328
Säästud	0,09599	0,68227
Üüritud	-0,2189	0,58625
Õppelaen	-0,0843	0,86492

Allikas: autori koostatud

Läbiviidud regressioonanalüüsi tulemused enamasti näitavad, et tudengite tulemused ei sõltu täies määras nende sissetulekuallikatest. Enamik analüüsi tulemustesyt ei ole usaldusväärsed ehk koefitsient on liiga madal või tõenäosus on $0,05 >$ suurem. Autor arvab, et analüüsi keerulisus seisnes selles, et vastaja samal ajal sai valida mitu varianti. See või raskendada analüüsi tulemuste interpretatsiooni ning seejärel ka mõjutada tulemusi. Need kaks koefitsienti olid usaldusväärsed, ülejäänud mitte.

Antud analüüsi puhul on muutuja blogger kõrgeima koefitsiendiga (-0,8254). Seos on negatiivne, mis tähendab, et kui üliõpilane on samal ajal ka blogger, see annab negatiivset mõju. Teisena suurusel oli stipendiumi koefitsient (0,42359) ning seos on positiivne, mis tähendab, et stipendiumi saamine mõjutab positiivselt tudengite õpitulemustele.

Päris suure näitajaga on ka muutuja pärand positiivne koefitsient (0,35933), kuigi selle tõenäosus on $0,05 >$ suurem (0,18006). Vaatamata sellele, saab eeldada, et pärand samuti mõjutab tudengite akadeemilist edukust positiivselt.

Kolmas küsimus oli samuti suunatud töötavatele üliõpilastele, ning valimiks oli – 531 (vastavalt üliõpilaste vastustele küimusele: „Missugusel tööl Te käite?“) (vt Lisa1, küsimus 12). Sellele küsimusele vastuse leidmiseks oli tehtud samuti regressioonanalüüs.

Tööliigid on väga erinevad. Nende erinevust saab välja tuua nii igasuguste ametikohtade järgi (vt Lisa 3), kui ka töö aja tegemise, koormuse, staatuse ja palju teiste faktorite järgi (vt Tabel 9). Tabelis on toodud erinevad töö variatsioonid, et saaks uurida, kuidas erinevad töö liigid mõjutavad üliõpilaste õpitulemusi. Need on: ametlik töö, mitteametlik töö, erialane töö, töö pole seotud erialaga, teise eriala töö, kontoritöö (tööaeg 08:00 - 16:00 või 09:00 - 17:00), töö vahetustega, töö õhtusel ajal, öine töö, töö tuttava juures, tööampsud, töö kokkuleppel, täistööleping, töö poole kohaga, tööleping 0,5 > koormusega, tööleping 0,5 < koormusega, käsundusleping (vt Tabel 9).

Tabel 9. Regressioonanalüüsi tulemused (tööliikide mõju õpitulemustele)

	Koefitsient	P-väärtus
Ametlik töö	0,16147714	0,077783256
Mitteametlik töö	-0,04146287	0,108851867
Erialane töö	0,10665299	0,077473187
Töö pole seotud erialaga	-0,01993973	0,08262714
Kontoritöö (tööaeg 08:00 - 16:00 või 09:00 - 17:00)	-0,20184725	0,083162058
Töö vahetustega	-0,08825858	0,084189362
Töö õhtusel ajal	0,09293454	0,086650434
Töö tuttava juures	0,09807992	0,144835554
Tööampsud	0,02140411	0,120446988
Teise eriala töö	0,13408378	0,095218688
Töö kokkuleppel	0,05211992	0,102018969
Täistööleping	-0,04769339	0,087480718
Töö poole kohaga	0,03195809	0,088342036
Tööleping 0,5 > koormusega	-0,02111719	0,097887403
Tööleping 0,5 < koormusega	-0,04565203	0,091909868
Käsundusleping	0,00382888	0,088651015
Öine töö	-0,00339465	0,973390825

Allikas: autori koostatud

Antud regressioon analüüs oli läbi viidud, et teada saada, kuidas erinevad tööliigid võivad mõjutada tudengite õppeedukust. Analüüsi läbiviimisel ning tulemuste saamisel selgus, et erinevad

tööliigid väga ei mõjuta tudengite õpitulemusi. Seda näitasid muutujate koefitsiendid, mis on kõik ebapiisavalt väikesed, ning tõenäosused on vastavalt suuremad kui 0,05. Seega antud analüüsi puhul ei saa tähtsaid järeldusi teha.

3.4. Järeldused

Analüüsides järenevalt on saadud vastused antud uurimistöö alguses püstitatud küsimustele. Samuti analüüsides käigus vaadeldi muutujate erinevaid seoseid ning mõjusid üks teisele

Tulemusest selgus, et üliõpilastel on erinevad sissetulekuallikad ning need võivad mingil määral mõjutada tudengite õppeedukust. Tuginedes analüüsi tulemustele on muutuja blogger kõige kõrgema koefitsiendiga (-0,8254). Antud negatiivne seos tähendab, et blogijaks olemine ülikoolis õpingute ajal segab tudengite õppimist ning alandab õpitulemusi. Blogimine võtab palju aega ja energiat, mida tudeng saaks õpingutele kulutada.

Positiivne usaldusväärne koefitsient (0,42359) osutus stipendiumi muutujal. Antud tulemus näitab, et kui tudeng saab sissetulekut stipendiumilt, siis see positiivselt mõjutab tema akadeemilisi tulemusi ning kaasa aitab õppimisele. Teiselt küljelt stipendium ongi tudengite ergutus heade õpitulemuste eest. Nii et need kaks muutujat on omavahel seotus väga tihedalt.

Samuti võib eeldada, et pärand annab ka positiivset mõju tudengi akadeemilisele edukusele, kuna selle koefitsient oli üpris suur (0,35933), ainult tõenäosus osutus 0,05 suurem. Ikkagi eeldaks, et pärandi olemine mõjutab tudengi edukust positiivselt. Ning see on loogiline. Kui üliõpilasel on passivne tulu, mida ta ise ei teeni ning järelikult ei kuluta oma aja raha teenimisele, siis tema saab rohkem pühenduda õppimisele.

Läbiviidud korrelatsioonanalüüsi puhul saab teha palju järeldusi. See andis vastust teisele uurimisküsimusele: „Kuidas töötamine mõjutab õpitulemusi?“ Analüüsist selgus, et töötamise tundide suurenemisega suureneb tudengibissetulekuallikas, mis on loogiline. Samuti tähtis seos oli õpingutele kulutatud aja ning töötamisele kulutatud tundide vahel, mis oli negatiivne ning tähendas seda, et eelistades üht, kannatab teine. Ehk kui tudeng kulutab tööle palju aega, siis temal jääb vähem aega õppimiseks. Üheks negatiivseks seoseks oli ka õppimisele kulutatud tundide arvu ning kuu netosissetuleku vahel. See tulemus näitab, et Kui tudeng kulutab oma vaba aja õpingutele,

siis tema kuu netosissetulek jääb vähemaks, mis on õige. Ehk tudengil on valik kuhu tema kulutab oma aja.

Teine regressioonanalüüs erinevate töö liikide kohta ei andnud usaldusväärseid tulõemusi, mille põhjal saaks teha järeldusi. See omakorda või tähendada seda, et tudengite õpitulemused ei sõltu otseselt tööliigist.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja uurida erinevate sissetulekuallikate mõju Eesti üliõpilaste akadeemilisele edukusele. Eesmärgist lähtuvalt olid püstitatud kolm uurimisküsimust. Need on:

1. Milliseid võimalusi kasutab tudeng tulu saamiseks? Kuidas nad mõjutavad õppeedukust?
2. Kuidas töötamine mõjutab õpitulemusi?
3. Kas sõltuvalt üliõpilase tööliigist on tema õpingute tulemused erinevad?

Eesmärgi saavutamiseks Eesti üliõpilaste seas oli läbi viidud küsitlus. Saadud ning korrigeeritud andmete põhjal viidi läbi korrelatsioon- ning regressioonanalüüse. Samuti kasutati kirjeldavat statistikat.

Kirjeldavale statistikale tuginedes saab teha kokkuvõtet töös osalenud tudengitest üldiselt. Töös on osalenud valdav enamus naissoost (78,4%). Vanuseliselt enamik vastuseid laekus tudengitelt vanuses 20 kuni 23. Samuti rohkem võtsid osa küsitlusele vastamises bakalaureuse kraadi omandavad tudengid erinevatest Eesti kõrgkoolidest.

Analüüsist selgus, et väga paljud tänapäevased tudengid käivad tööl õppimise ajal (73,7%). Peale tööd paljud said oma sissetulekut ka vanemate poolt (52,5%). Osadel oli kas stipendium (28,1%) või riiklik rahaline toetus (27,4%). Samuti olid ka teised allikad sissetuleku saamiseks, kuigi neid kohtuks juba harvem.

Läbiviidud analüüside põhjal sai vastuseid töö alguses pöstitatud küsimustele:

1. Tulu saamiseks tudeng kasutab palju erinevaid võimalusi. Need on: töö, stipendium, riiklik abi/rahaline toetus, vanematelt saadud raha, abikaasa/elukaaslase/partneri rahaline toetus, investeeringud, koolisisene töö või kõrvaltöö (õpilastele ja üliõpilastele kodutööde tegemine), oma äri, pärand, freelancer, blogger, säästud, üüritulu, õppelaen. Analüüside järgi kõige rohkem õppeedukust mõjutasid blogimine - negatiivselt ning stipendium - positiivselt.
2. Tuginedes korrelatsioonanalüüsile saab võita, et töötamise mõju tudengite õpitulemustele on negatiivne. Ehk kui tudeng töötab, siis akadeemilised tulemused on madalamad, Kui rohkem tudeng töötab, seda madalamad nad on. Regressioonanalüüsi puhul töötamise kohta usaldusväärset vastust ei saanud.

3. Tuginedes regressioonanalüüsile saab väita, et erinevad tööliigid ei mõjuta tudengite akadeemilist edukust.

SUMMARY

THE IMPACT OF STUDENT INCOME SOURCES ON ACADEMIC PERFORMANCE

Angelina Nahabenko

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

Andrews, R.J., Imberman, S. A., Lovenheim, M.F. (2020). Recruiting and supporting low income, high-achieving students at flagship universities.

Astin, A. W. (1975). Preventing students from dropping out. San Francisco: JosseyBass.

Barke, M., Braidford, P., Houston, M., Hunt, A., Lincoln, I., Morphet, C., et al. (2000). Students in the labour market: Nature, extent and implications of term-time working among university of Northumbria undergraduates. Nottingham: DfEE.

Beerkens M., Mägi E., Lill L. (2011). University studies as a side job: causes and consequences of massive student employment in Estonia. Higher Education, 61, 679-692.

Brennan, J., Callender, C., Duaso, A., Little, B., Van Dyke, R. (2005). Survey of higher education students' attitudes to debt and term-time working and their impact on attainment. A report to Universities UK and HEFCE by CHERI and London South Bank University.
http://www.universitiesuk.ac.uk/Publications/Documents/termtime_work.pdf, (23.03.2022)

Crosnoe, R. (2009). Low-Income Students and the Socioeconomic Composition of Public High Schools.

Curtis, S., & Shani, N. (2002). The effect of taking paid employment during term-time on students' academic studies. Journal of Further and Higher Education, 26(2), 129–38.

Duntes, L., Marx, J. (2006). Balancing Work and Academics in College: Why Do Students Working 10 to 19 Hours per Week Excel?

Engle, J., Tinto V. (2008). Moving Beyond Access: College Success for Low-Income, First-Generation Students.

Ehrenberg, R. G., & Sherman, D. R. (1987). Employment while in college, academic achievement, and postcollege outcomes: A summary of results. Journal of Human Resources, 22(1), 152–164.

Haridussilm. Kõrgharidus. Kättesaadav:
<https://www.haridussilm.ee/ee/tasemeharidus/haridusliigid/korgharidus/uliopilased>,
(21.05.2022).

Haridusstatistika käsiraamat 2021. Kättesaadav:
https://www.hm.ee/sites/default/files/haridusstatistika_kasiraamat_2021.pdf, 23.03.2022.

- Haridussüsteemi ülesehitus. Haridussüsteemi käsitlestest tänapäeval. Kättesaadav: https://www.tlu.ee/opmat/ka/opiobjekt/Haridussysteemi_ylsehituse_alused/haridusssteemi_ksitlustest_tnapeval.html, (23.04.2022).
- Haridus- ja Teadusministeerium (2022). Uuringud ja Statistika. Kättesaadav: <https://www.hm.ee/et/tegevused/uuringud-ja-statistika-0> (21.02.2022).
- Haridus- ja Teadusministeerium (2021). Kõrgharidus. Kättesaadav: <https://www.hm.ee/et/tegevused/korgharidus> (21.02.2022)
- Haridus- ja Teadusministeerium (2020). Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkondade 2020. a arengukavade täitmise analüüs (Analüüs 2020) Kättesaadav: https://www.hm.ee/sites/default/files/htm_arengukavade_ja_programmide_2020_aasta_taitmise_analuus.pdf, (21.02.2022).
- Hood, A. B., Craig, A. F., & Ferguson, B. W. (1992). The impact of athletics, part-time employment and other activities on academic achievement. *Journal of College Student Development*, 33(September), 447–453.
- Hoxby, C.M., Avery, C. (2012). The Missing "One-Offs": The Hidden Supply of High-Achieving, Low Income Students.
- Kalenkoski, C. M., Pabilonia, S. W. (2008). Parental transfers, student achievement, and the labor supply of college students. – U. S. Bureau of Labor Statistics, Working Paper, 2008, no. 416, 39 p.
- Krilova, K.A. (2018). BUDGET OF A MODERN RUSSIAN SENIOR STUDENT (ON THE EXAMPLE OF STUDENTS NSUEM).
- Light, A. (2001). In-school work experience and the returns to schooling. *Journal of Labor Economics*, 19(1), 65–93.
- Pallais, A., Turner, S. (2006). Opportunities for Low-Income Students at Top Colleges and Universities: Policy Initiatives and the Distribution of Students. *The University of Chicago Press Journals: National Tax Journal*, 2, 2006.
- Penman, S., & McNeill, L. S. (2008). Spending their way to adulthood: Consumption outside the nest. *Young Consumers*, 9(3), 155–169.
- Roksa, J., Kinsley, P. (2018). The Role of Family Support in Facilitating Academic Success of Low-Income Students.
- Riigiteataja. Ülikooliseadus (2019). Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019097>, (14.04.2022).
- Roshchin, S., Rudakov, V. (2014). Combining Work and Study by Russian Higher Education Institution Students.
- Statistikaamet. (2022). Kõrgharidus. Kättesaadav: <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/haridus/korgharidus>, (12.05.2022).

Statistikaamet. (2022). Statistika andmebaas. Kõrghariduse omandamine. Kättesaadav: https://andmed.stat.ee/et/stat/sotsiaalelu__haridus__kergharidus/HT294/table/tableViewLayout2, (12.05.2022).

LISAD

Lisa 1. Küsitlus

Tere!

Olen Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna äranduse eriala ärirahanduse peeriala kolmanda kursuse tudeng. Kirjutan diplomitööd teemal "Eesti üliõpilaste sissetulekuallikate mõju õpingutele". Lõputöö praktika raames viin läbi küsitlust, et teada saada, millistest allikatest saavad Eesti tudengid sissetulekud ning kuidas erinevad allikad mõjutavad õppimist. Küsitlus on anonüümne ning selle täitmine võtab 5-7 min."

Täna ette kõiki vastajaid!

1. Sugu

Mees

Naine

2. Vanus (täisaastates)

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57

58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91

92
93
94
95
96
97
98
99
100

3. Millises kõrgkoolis Te õpite?

Tallinna Tehnikaülikool
Tartu Ülikool
Tallinna Ülikool
Eestiu Kunstiakadeemia
Eesti Lennuakademia
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia
Kaitseväe Akadeemia
Sisekaitseakadeemia
Tallinna Tervishoiu Kõrgkool
Tartu Tervishoiu Kõrgkool
Eesti Maaülikool
Estonian Business School
Muu...

4. Millise õppetaseme omandamisel Te olete?

Bakalaureuseõpe
Magistriõpe
Doktoriõpe
Rakenduskõrgharidus
Muu...

5. Mitmendal kursusel Te õpite?

1. kursus
2. kursus
3. kursus
4. kursus
5. kursus

6. Millist eriala Te õpite?

...

7. Millised tegurid ning millisel määral motiveerisid Teid ülikooli õppima asumisel?

Ei mõjutanud üldse Pigem ei mõjutanud Nii ja naa Pigem mõjutas Mõjutas väga

Kõrgem sissetulek

Soov edasi

Kindla eriala omandamine

Kõrghariduse omandamine

Ei teadnud, mida teha

Vanemate soov

Karjääri võimalused

8. Kust tuleb Teie sissetulek? (Kui on mitu sissetulekuallikat, siis valige mitu varianti)

Töö

Stipendium

Riiklik abi/rahaline toetus

Vanematelt saadud raha

Abikaasa/elukaaslase/partneri rahaline toetus

Investeeringud

Kõrvaltöö (õpilastele ja üliõpilastele kodutööde tegemine)

Oma äri
Pärand
Freelancer
Blogger
Muu...

9. Milline on Teie keskmine kuu netosissetulek?

0€ - 500€
501€ - 1000€
1001€ - 1500€
1501€ - 2000€
2001€ - 2500€
2501€ - 3000€
3001€ - 3500€
3501€ - 4000€
4001€ - 4500€
4501€ - 5000€
5001€ - ...

10. Kas Te olete saadava sissetulekuga rahul?

Ei 1 2 3 4 5 Jah

11. Kas Te käite tööl?

Jah
Ei

12. Kui vastasite jah, siis missugusel tööl Te käite? (Palun valige kõik, mis puudutab Teie tööd)

Ametlik töö
Mitteametlik töö
Erialane töö

Töö pole seotud erialaga

Tööaeg 08:00 - 16:00 või 09:00 - 17:00 (kontoritöö)

Töö vahetustega

Töö ühtusel ajal

Õine töö

Töö tuttava juures

Tööampsud

Teise eriala töö

Töö kokkuleppel

Täistööleping

Töö poole kohaga

Tööleping 0,5 > koormusega

Tööleping 0,5 < koormusega

Käsundusleping

13. Palun kirjutage oma töö- ja ametikoht.

...

14. Mitu tundi nädalas Te töötate?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47

48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81

82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

15. Kas Teil on piisavalt aega õppimiseks?

Jah

Ei

16. Mitu tundi nädalas Te kulutate õppimisele? (arvesse lähevad kõik - loengud, seminarid, praktikumid, konsultatsioonid, iseseisev õppimine, kodutööde tegemine jne)

1
2
3
4
5
6

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74

75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

17. Milline on Teie keskmine hinne?

0.1 - 1.0
0.2 - 2.0
2.1 - 3.0
3.1 - 4.0
4.1 - 5.0

18. Kas Te olete rahul oma õppetulemustega?

Üldse mitte 1 2 3 4 5 Täitsa olen

19. Kuidas Teie arvates töötamine segab/mõjutab Teie õppimist?

Ei sega/mõjuta üldse 1 2 3 4 5 Väga segab/mõjutab

20. Mis on Teie prioriteet?

Õppimine

Töötamine

Muu...

Lisa 2. Õpitavate erialade loetelu

Accordion
Aiandus
Ajalugu
Alushariduse pedagoogika
Animatsioon
Arhitektuur ja linnaplaneerimine
Arstiteadus
Arvutiteadus
Arvutitehnika
Audiitortegevus
Audiovisuaalne looming
Bioloogia ja elustiku kaitse
Side- ja navigatsioonisüsteemid (CNS)
Digitootedisain
Disain ja rakenduskunst
Disaini ja tehnoloogia tulevik
Eesti keele ja kirjanduse õpetaja
Eesti keeleteadus
Ehitiste projekteerimine ja ehitusjuhtimine
Ehitusinsener
Ehitustehnika
Ehtekunst
Elektroakustiline kompositsioon
Entomoloogia
Eripedagoogika
Ettevõtlus ja projektijuhtimine
Ettevõtlus ja ärijuhtimine
Euroopa õpingud
Farmaatsia
Finantsjuhtimine
Finantslahenduste juhtimine
Fotograafia

Füsioteraapia
Geenitehnoloogia
Geodeesia, kinnisvara- ja maakorraldus
Geoloogia ja keskkonnatehnoloogia
Graafika (kunst)
Graafiline disain
Haldus- ja ärikorraldus
Hambaarstiteadus
Hispaania filoloogia
Hispaania keel ja kultuur
Hoonete sisekliima ja veetehnika
Humanitaar- ja sotsiaalainete õpetamine põhikoolis
Industrial engineering and production technology
Infokorraldus
Informaatika
Infoühiskond ja sotsiaalne heaolu
Inglise keel ja kirjandus
Insener
Instrumentaalpedagoogika
Integreeritud tehnoloogiad ja käsitöö
Interaktsioonidisain
Interpretatsioonipedagoogika
IT
IT-süsteemide arendus
IT-süsteemide administreerimine
Jazzmuusika
Juhtimine Kaitseväes
Kaasaegne kunst
Keemia, füüsika ja materjaliteadus
Keraamika
Keskkonna-, energia- ja keemiatehnoloogia
Keskkonnajuhtimine kliimamuutuse tingimustes
Keskkonnakaitse
Keskkonnakorraldus

Keskkonnakorraldus- ja poliitika
Keskkonnaplaneerimine ja maastikukujundus
Kirjandus- ja kultuuriteadused
Klaasikunst
Klaasikunst- ja disain
Klassikaline filoloogia
Klassikaline laul
Klassikaline laul: oratooriumi- ja ansambli laul
Klassikalise muusika interpretatsioon
Klassiõpetaja
Klaver
Kogukonnaharidus ja hivitegevus
Kommunikatsioon
Koolieelse lasteasutuse õpetaja
Kooridirigeerimine
Korreksioon
Kujunduskunst
Kultuurikorraldus
Kultuuripärandi loovrakendused
Kunstide ja tehnoloogia õpetaja
Kunstiteadus ja visuaalkultuur
Kunstiõpetaja
Kuraatoriõpe
Kutsepedagoogika
Kutseõpetaja
Küberfüüsikalised süsteemid
Laevajuhtimine
Lastekaitse sotsiaalpedagoogika
Lavastaja
Lennuliiklusteenindus
Lennundusettevõtte käitamine
Lennunduskorraldus
Lennundustehnika
Loodusturism

Loomakasvatus
Maaehitus
Maaehitusinsener
Maamajandus
Maamajanduslik ettevõtlus ja finantsjuhtimine
Maavägi
Majandusarvestus
Majandusteadus
Maksudus ja toll
Matemaatika
Matemaatikaõpetaja
Meditstiintechnika ja -füüsika
Meedia
Meediagraafika
Mereveonduse ja sadamatöö korraldamine
Metsandus
Mitme aine õpetaja
Moedisain
Moedisaini korraldus
Moestilistika
Muinsuskaitse ja konserveerimine
Muusika
Muusika interpretatsioon
Muusika interpretatsioon: klassikalised löökpillid
Muusika interpretatsioon: viiul
Muusikapedagoogika
Muusikateadus
Muusikauuringud ja -korraldus
Muusikaõpetaja
Näitleja
Orkestridirigeerimine
Ostu- ja hankekorraldus
Personalijuhtimine
Poliitika

Politei- ja piirivalvekolledž

Politseiametnik

Politseiteenistus

Proviisor

Psühholoogia

Põllumajandus

Pärandtehnoloogia

Pärimusmuusika

Päästeteenistus

Rahvusvaheline ärikorraldus

Rakenduslik majandusteadus

Referent-toimetaja

Reklaam ja suhtekorraldus

Riigiteadused

Romanistika

Ruumikujundus

Rõiva ja tekstiiliala ressursikorraldus

Saksa keel ja kultuur

Semiootika ja kultuuriteooria

Side- ja navigatsioonisüsteemid

Sisearhitektuur

Sisejulgolek

Skandinaavia keel ka kultuur

Skulptuur ja installatsioon

Sotsiaalpedagoogika

Sotsiaaltöö

Sotsiaaltöö ja rehabilitatsiooni korraldus

Sotsioloogia

Sotsiaalkaitse

Stsenograafia

Teabehaldus ja infosüsteemide korraldamine

Teatrikunst

Teedehitus ja geodeesia

Tegevusteraapia

Tehnika ja tehnoloogia
Tehnoloogiaõigus
Tekstiilidisain
Telemaatika ja arukad süsteemid
Toiduainete tehnoloogia
Toidutehnoloogia
Toote- ja keskkonnadisain
Tootearendus
Tootedisain
Tootmine ja tootmiskorraldus
Transport ja logistika
Turismi – ja hotelliettevtlus
Tõlkeõpetus
Tõõstus- ja digitootedisain
Tõõstusdisain
Tõõstusõkoloogia
Vabad kunstid
Varajane muusika
Veebitehnoloogiad
Veeteede haldamine ja ohutuse korraldamine
Vesiehitus ja veekaitse
Veterinaarmeditsiin
Viiuli pedagoogika
Visuaalne kommunikatsioon
Vormi- ja keskkonnadisain
Võõrkeeleõpetaja
Õendus
Õhusõiduki ehitus ja hooldus
Õigusteadus
Ämmaemand
Äriinfotehnoloogia
Ärindus
Ühiskonna ja infoprotseside analüüs

Lisa 3. Üliõpilaste hetke ametikohtade loetlelu

3D kujundaja/3D spetsialist

Abiarst

Abielusõrmuste nõustaja

Abiline kliinikus

Abiteenindaja restoranis

Abiõde

Abiõpetaja

Administraator

Administratiivjuht

Agronom

Ajakirjanik

Ametnik

Andmesisestaja

Andmetöötaja

Arhitekt

Arvestusvõlgade spetsialist (Accounts Payable Specialist)

Assistent

Audiitor

Auditiosakonna praktikant/assistent/nooremkonsultant

Automaatika praktikant

Autopesija

B2B manager

Baariteenindaja (barista)

CERN Computer Engineer

Covid proovivõtja (testija)

Digitaalse meedia haldur (Digital Media Manager)

Digiteerija

Digitootedisainer

Eelarvestaja

Ehitusabiline

Ehitarhitekt

Ehituse eelarvestaja

Ehituskonstruktor
Ehitustegevuse juht
Ehitustööline
Ekspordijuht
Eraõpetaja
Ettekandja
Farmatseut
Farmijuhiabi
Finantsspetsialist
Finantsanalüütik
Finantsjuht
Füsioterapeut
Giid
Hooldaja
Hulgimüügi juht
Huvitegevuste juht
Insener
Inspektor
Isiklik abiline
IT projektijuht
Joonestaja
Juuksur
Kaubakäsitleja
Kausimeister
Keskastmejuht
Keskkonnakaitseinspektor
Kinnisvarahindaja
Klienditeenindaja
Kogukonnajuht
Kokk
Kommunikatsioonijuht
Komplekteerija
Konsultant
Kontsertmeister

Koordinaator
Koorijuht
Koristaja
Kujundaja
Kuller
Laborant
Laenuhaldur
Laotööline
Lapsehoidja
Lehekandja
Loomaarst
Loomaarsti abiline
Loomakasvatusjuht
Madrus
Maksukonsultant
Modell
Müügiinsener
Müügijuht
Müügikonsultant
Nooremteadur
Nõunik
Ostuassistent
Patrullpolitseinik
Peaspetsialist
Personalijuht
Piletöör
Politsei
Pressiesindaja
Projekteerija
Projektijuhi abi/assistent
Projektijuht
Psühholoog
Päästja
Raamatukoguhoidja

Raamatupidaja
Riigiametnik
Sekretär
Sisearhitekt
Sisuturundaja
Sotsiaalmeedia spetsialist
Sotsiaaltöötaja
Süsteemide administraator
Süsteemiinsener
Tantsutreener
Teenindaja
Teenindusjuht
Tegevjuht
Teller
Tolliinspektor
Tootmisjuhi abi
Treener
Turundusspetsialist
Turundusjuht
Turvatöötaja
Tõlkija
Tätoveerija
Töökeskkonnaspetsialist
Ujumistreener
Vanemspetsialist
Veebidisainer
Veterinaarassistent
Võsalõikaja
Värbamisspetsialist
Õde
Õpetaja

Lisa 4. Lihtlitsents

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina Angelina Nahabenko (*autori nimi*)

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Eesti üliõpilaste sissetulekuallikate mõju õppeedukusele“,
(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on Kristjan Liivamägi (PhD),
(*juhendaja nimi*)

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

_____ (kuupäev)

¹ Lihlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal vastavalt üliõpilase taotlusele lõputööle juurdepääsupiirangu kehtestamiseks, mis on allkirjastatud teaduskonna dekaani poolt, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil. Kui lõputöö on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega ning lõputöö kaas- või ühisautor(id) ei ole andnud lõputööd kaitsvale üliõpilasele kindlaksmääratud tähtajaks nõusolekut lõputöö reprodutseerimiseks ja avalikustamiseks vastavalt lihtlitsentsi punktidele 1.1. jq 1.2, siis lihtlitsents nimetatud tähtaja jooksul ei kehti.